

alimara

Revista de Treball Social
Època 5 / número 56 / Juny 2011

Consell de
Mallorca

alimara

Núm 56

Època 5. Juny 2011

Edita: Institut d'Afers Socials
Consell de Mallorca

Coordinació i redacció:
Servei de planificació i documentació.
General Riera, 67
07010 Palma

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió
dels seus autors.

Clàusules socials, una eina en favor de la inserció

Jordi López Bezunartea
REAS Balears

Avui en dia ningú no pot posar en dubte que l'exclusió social i la crisi ecològica són fenòmens estructurals associats al nostre model econòmic globalitzat. També creix el convenciment que ni l'estat ni el mercat, de forma aïllada, són capaços de fer front a aquestes problemàtiques. Tampoc el creixement econòmic en sí mateix és garantia de millora de la situació ambiental ni de les condicions de vida dels sectors socials més vulnerables.

És per això que cada vegada pren més força l'activitat econòmica del tercer sector social, com a intent de la societat civil de donar respostes a aquests reptes a través de la creació d'iniciatives econòmiques socials i solidàries que combinin ètica i negoci, rendibilitat i responsabilitat social. Aquesta activitat econòmica aprofita nous filons d'ocupació en sectors com la protecció del medi ambient, els serveis personals de proximitat i altres serveis a la comunitat.

L'activitat econòmica no lucrativa que desenvolupa el tercer sector social presenta dues finalitats fonamentals:

- Per una banda, crear estructures laborals protegides, de trànsit o finalistes, capaces d'afavorir la inserció de persones en situació de vulnerabilitat social o amb discapacitat.
- Per altra banda, diversificar les fonts de finançament i reduir la dependència de les subvencions de les administracions públiques a través de la posada en el mercat de productes i serveis que reforcin l'autonomia financera de les entitats no lucratives.

En un context de reducció de la despesa pública i de pèrdua de protagonisme de l'estat del benestar, la inserció per l'econòmic que practiquen moltes iniciatives econòmiques no lucratives del tercer sector social implica una utilització més eficient dels recursos públics en la creació d'ocupació i la lluita contra l'exclusió social que l'enfocament tradicional de beneficència o que les polítiques passives.

Així, estudis basats en l'anàlisi cost-benefici han posat de manifest saldos positius per a l'administració que poder anar dels 10.400 als 15.000 € anuals per persona contractada en una empresa d'inserció, tant en funció de les entrades en concepte de seguretat social, IRPF i IVA, com dels estalvis en rendes bàsiques o altres polítiques passives per a persones en situació d'exclusió social.

Però les iniciatives i empreses d'inserció social o de persones amb discapacitat presenten problemes de competitivitat enfront del mercat convencional en la comercialització dels seus productes o serveis, a causa del cost de les accions educatives i de seguiment social que realitzen. A més a més, moltes iniciatives d'inserció se centren en sectors econòmics amb elevada intensitat competitiva i d'escàs valor afegit.

La pròpia idiosincràsia de les iniciatives econòmiques d'inserció social fa que s'enfrontin a dificultats afegides que debiliten la seva posició en el mercat, derivades de l'escassa capitalització, d'una mà d'obra amb mancances en competències formatives i laborals, de la impossibilitat de traslladar als preus els costos fixos de personal i de la dualitat de l'objecte social.

Per tots aquests motius, la introducció de clàusules socials als plecs de contractació és fonamental per compensar aquestes mancances competitives i afavorir l'activitat econòmica del tercer sector social en favor de les persones en situació de vulnerabilitat social o amb discapacitat.

La introducció de clàusules socials pot basar-se en diferents estratègies: creació de reserves de mercat i de registres públics de proveïdors socials; i introducció de clàusules socials, com a requisit de solvència tècnica en l'admissió de licitadors, en la valoració del projecte d'inserció quan estigui directament vinculat a l'objecte del contracte, o com a condició especial de qualitat social en l'execució.

Conscients de la importància de les clàusules socials per a l'enfortiment de l'activitat econòmica del tercer sector social, la Xarxa d'Economia Alternativa i Solidària (REAS Balears), desenvolupa des de 2009 projectes de sensibilització i assessorament en matèria de compra pública ètica i clàusules socials adreçats a administracions públiques de les Illes Balears, amb el suport de l'Agència de Cooperació Internacional de la Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració.

Aquests projectes han suposat la posada en marxa del blog Compra Pública Ètica Illes Balears¹ com a espai a internet per donar visibilitat al creixent ventall d'experiències i bones pràctiques desenvolupades a les Illes Balears, amb l'objectiu d'afavorir l'efecte demostració. REAS Balears també promou la web www.mercatsocial.org, per difondre empreses i iniciatives d'economia social i del tercer sector social.

Amb aquestes iniciatives en favor de les clàusules socials, REAS Balears aspira a avançar en l'articulació d'un mercat social basat en criteris ètics, democràtics, ecològics i solidaris, com a eina en favor de la inserció per l'econòmic i de construcció de cohesió social.

Maig de 2011

¹ www.economiasolidaria.org/blogs/compra_publica_etica_illes_balears